

Aan:

- De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
- De Minister van Infrastructuur & Waterstaat
- De Minister van Economische Zaken
- De Minister van Klimaat & Groene Groei

Onderwerp: Nutriënten terugwinning en circulaire meststoffen voor grondstoffenafhankelijkheid en voedselzekerheid

Den Haag, 18 mei 2026

Onze referentie: 2026-004

Geachte ministers,

Met deze brief roepen wij op tot nauwere samenwerking om als gezamenlijke opgave de nutriëntenkringloop te sluiten en bij te dragen aan voedselzekerheid, grondstoffenafhankelijkheid, circulaire economie en waterkwaliteit.

Terugwinnen van nutriënten: waarom is het belangrijk?

Nederland is nog altijd afhankelijk van directe en indirecte¹ import van fossiel-gebaseerde meststoffen. Dit maakt ons systeem kwetsbaar voor geopolitieke ontwikkelingen en prijsschommelingen. Zo leidde de oorlog in Oekraïne al tot hogere meststofprijzen² en kan door de blokkade bij de Straat van Hormuz 20-30% van de totale wereldexport aan minerale stikstofmeststoffen niet worden vervoerd³. Omdat meststoffen een wereldmarkt vormen raken deze prijsschommelingen ook Nederland⁴.

De paradox is dat deze schaarste samengaat met een overschot aan onbenutte nutriënten in Nederland. Met slimme oplossingen kunnen deze nutriënten ingezet worden als circulaire meststof.

Schaarste

Belangrijke nutriënten zoals fosfaat, kalium en momenteel ook stikstof, hebben een fossiele oorsprong en zijn eindig. Fosfaat- en kaliummijnen in Europa zijn schaars waardoor wij afhankelijk zijn van anderen. Zo wordt fosfaat, een kritieke grondstof⁵, geïmporteerd uit Noord-Afrika, de Levant maar ook Rusland. Import uit de laatste is sinds de oorlog in Oekraïne toegenomen⁶ en vormt 36.7% van de fosfaatimport in Nederland⁷. Voor minerale stikstof geldt hetzelfde. De productie daarvan vereist veel (fossiele) energie, en in 2025 werd 22.7% geïmporteerd uit Rusland⁶. Deze voorbeelden laten duidelijk zien hoe schaarste leidt tot geopolitieke afhankelijkheid aan de basis van ons voedselsysteem.

---

¹ Indirect hebben veel van de nutriënten in dierlijke mest ook minerale oorsprong door kunstmestgebruik in krachtvoer. https://www.meststoffennederland.nl/media/n3ondcrb/nmi-notitie-kunstmestbenutting-voor-mnl_website.pdf

² [Food security: the Commission addresses the availability and affordability of fertilisers in the EU and globally](#), Brussel, 9/09/2022

³ [The Iran War: Potential food security impact](#), IFPRI, 6/03/2026

⁴ [Fertilizers Europe Statement on the Impact of the war in the Middle East on the EU fertilizer market](#)

⁵ <https://rmis.jrc.ec.europa.eu/critical-and-strategic-materials>, fosfaat staat hierop in de vorm van "phosphate rock"

⁶ [Alberto Persona – The EU's Phosphate Conundrum \(15 april 2025\)](#)

⁷ [EU Fertilizer trade – Agridata, Eurostat](#)

Overschot

Nutriënten die niet worden opgenomen door gewassen, dieren of mensen, kunnen het milieu schaden via uitspoeling⁸ of emissies. Of ze verdwijnen na consumptie via de afvalwaterzuivering. Alleen al in 2022 spoelde in Nederland naar schatting 17.900 ton fosfor weg via het afvalwater van huishoudens en de agrifoodsector^{9,10}. Als u bedenkt dat in 2023 er 9.000 ton aan minerale fosfaatmeststoffen in Nederland werd gebruikt¹¹, wordt duidelijk dat er potentie is om onze behoefte tot twee keer toe te vervullen met fosfaat dat we wegspoelen. Voor kalium is dit potentieel 100%¹² en voor stikstof 50%¹³.

Grondstofonafhankelijkheid is dus haalbaar! Helaas wordt maar een fractie van de bovengenoemde nutriënten teruggewonnen als meststof. Het grootste deel eindigt na verbranding als vulmiddel in asfalt en beton.

Nederland kan de nutriëntenkringloop weer in balans brengen door overschotten om te zetten naar meststoffen. Zo werken we aan strategische onafhankelijkheid, voedselzekerheid en een beter milieu. Daarnaast draagt het bij aan verschillende Europese en nationale doelen en beleidsdossiers:

- [Circulaire economie](#)
- [EU Vision for Agriculture and Food](#)
- [Critical Raw Materials Act](#)
- [Urban Wastewater Treatment Directive](#)
- [EU Bioeconomy Strategy](#)
- [Nitraat richtlijn](#)
- [Kaderrichtlijn Water](#)

Bouwen aan een beter Nederland

Het is hoopvol dat het huidige kabinet aan de slag gaat met het bouwen aan een beter Nederland. Hierin verdient het sluiten van de nutriëntenkringloop uw aandacht omdat het bijdraagt aan de ambities voor zowel de circulaire economie als de landbouwtransitie.¹⁴

Tegelijkertijd constateren we dat Nederland achterloopt. De transitie van verwerker van reststromen naar producent van circulaire meststoffen is moeilijk door complexe wet- en regelgeving en een disbalans op de meststoffenmarkt waar negatieve prijzen gelden. Er is behoefte aan een gezonde meststoffenmarkt, waarin terugwinning en circulariteit loont. Dit vraagt voor samenhangend beleid en een actieve rol van de ministeries van LNVN, IenW, EZK en KGG. Door samen te werken kunnen we niet alleen de nutriëntenkringloop sluiten, maar ook bijdragen aan beleidsdossiers en doelen voor circulariteit, grondstofonafhankelijkheid, voedselzekerheid en een waterkwaliteit.

Met een coördinerende en betrokken overheid kan Nederland zijn unieke uitgangspunt benutten om de kansen te verzilveren die ontstaan bij het sluiten van de nutriëntenkringloop.

---

⁸ [Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu RIVM – Landbouwpraktijk en waterkwaliteit in Nederland](#)

⁹ [StatLine - Zuivering van stedelijk afvalwater; per provincie en stroomgebied district.](#)

¹⁰ Ongepubliceerde data uit TKI- K NAP, Kringloopsluiting Nutriënten uit Afval en Proceswater.

¹¹ [Wageningen University & Research – Verbruik van Kunstmest](#)

¹² Kalium stromen studie, K NAP project (publicatie in voorbereiding)

¹³ Kim van Dijk, maart 2024, [Project K NAP: Het lot van N in de communale afvalwaterketen en circulaire sanificatie](#), presentatie op "lot van N" symposium.

¹⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/regering/regeerakkoord>

Unieke kansen en voorwaarden

De omstandigheden voor het sluiten van de nutriëntenkringloop in Nederland zijn gunstig:

1. Vraag en aanbod liggen dicht bij elkaar door de nauwe verwevenheid van stedelijke en landelijke gebieden.
2. Nederland beschikt over een sterke meststoffensector die in staat is om nutriënten te verwerken tot bruikbare en veilige circulaire meststoffen. Deze sector is bovendien gewend om te opereren binnen sterk geïntegreerde ketens, wat essentieel is om kwalitatieve producten op schaal te kunnen leveren.
3. Nederland loopt internationaal voorop op het gebied van water en voedsel. De aanwezige kennis, expertise en bedrijvigheid maken dat deze sectoren uitstekend gepositioneerd zijn om nieuwe oplossingen te ontwikkelen.

Het sluiten van de nutriëntenkringloop biedt een unieke kans voor deze sectoren om onderscheidende producten, technieken en diensten te ontwikkelen.

Oproep voor een betrokken overheid

Om genoemde kansen te benutten moeten verschillende beleidsterreinen samenwerken: kritieke grondstoffen, afvalstatus, circulaire economie, kringlooplandbouw, biograndstoffen en ook energie. Hiervoor is een betrokken en samenwerkende overheid nodig die een coördinerende rol inneemt. **Daarom roepen wij de overheid op om intensiever samen te werken met de gehele waardeketen om de nutriëntenkringloop te sluiten.** Het Nutriënt Platform en haar partners nodigen u uit om hierover verder in gesprek te gaan. Ter ondersteuning hebben wij een aantal beleidsaanbevelingen gebundeld in de bijlage die als vertrekpunt kunnen dienen.

Samen kunnen we de unieke positie van Nederland benutten en serieuze stappen zetten naar een onafhankelijker en soeverein voedselsysteem. Niet alleen voor Nederland, maar ook voor Europa. Zo zorgen we voor gezonde bodems, gezond voedsel en gezond water. Voor nu en voor toekomstige generaties.

Deze brief is verstuurd naar de ministers van Infrastructuur en Waterstaat, van Landbouw, Voedselzekerheid, Visserij en Natuur, van Economische Zaken en van Klimaat en Groene Groei.

Graag bieden wij u onze expertise aan om gezamenlijk deze belangrijke maatschappelijke opgave te realiseren. Wij zien uit naar uw reactie en een vruchtbare samenwerking.

Hoogachtend,
NUTRIENT PLATFORM

Jorn Baan Hofman
Secretaris

j.baanhofman@nwp.nl;
+31 (0)70 304 37 00

Bijlage: 2026 Beleidsaanbevelingen voor een duurzame nutriëntenkringloop

Het Nutriënt Platform is een cross-sectoraal netwerk van 21 organisaties die zich inzetten voor het sluiten van de nutriënten kringloop in Nederland. Het Nutriënt Platform is in 2011 opgericht, met als start de ondertekening van het Ketenakkoord Fosfaatkringloop waarin het samen met de Nederlandse overheid de verantwoordelijkheid op zich heeft genomen om organisaties door de gehele waardeketen te verbinden en te ondersteunen bij het sluiten van de nutriënten kringloop voor een duurzamer en onafhankelijker voedselsysteem.

* = betrokken bij deze brief ter kennisgeving